

Bærekraftig bruk og bevaring av natur – Norsk handlingsplan for naturmangfold (Meld. St. 35 (2023 – 2024)) – innspill fra NJFF

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser til stortingsmeldingen om bærekraftig bruk og bevaring av natur.

Meldingen gir en god oversikt over status og utfordringer vi står overfor når det gjelder å stanse tapet av natur og sikre at vi er best mulig rustet til å møte klimautfordringene.

Arealendringer – den største utfordringen

Meldingen slår fast at «å bevare økosystemene, både i omfang og i god stand, er derfor en forutsetning for en klimarobust og bærekraftig utvikling og et viktig premiss for den grønne omstillingen». Meldingen slår klart fast at kommunene har en nøkkelrolle for å nå målet om bevaring av natur og en bærekraftig bruk av natur. Samtidig står det at kommunenes selvråderett fortsatt skal stå sterkt, og meldingen er tydelig på at prinsippet om en differensiert arealforvaltning med et skille mellom by og distrikt for å bidra til å utvikle gode og attraktive lokalsamfunn. NJFF vurderer det som krevende å nå målene som er satt når disse forutsetningene legges til grunn.

Meldingen føyer seg inn i rekken av dokumenter som slår fast at vi står ved et veiskille i forhold til å ta nødvendige grep for å møte klimautfordringene og stanse tapet av natur. Disse utfordringene henger nøye sammen, og bærekraftige økosystemer og en klimarobust natur er sentralt for å møte klimautfordringene. En fylldig og god verktøykasse er nødvendig for at kommunene skal nå målene i naturavtalen. Areal- og naturregnskap er eksempel på verktøy som vil være viktig for å få til endringer.

Samtidig er vi nå kommet dit at alle kommuner må bidra; enten det dreier seg om byer, større tettsteder eller distrikter. Klima og natur må tas hensyn til og legges til grunn for kommunal arealforvaltning uavhengig av hvor i landet man er. Arealendringer er, ved siden av klimaendringer, den største påvirkningsfaktoren for svært mange arter og naturtyper, og det omfatter også andre områder enn byer og bynære områder.

Stortinget må fastslå at målet om å redusere nedbygging av særlig viktige naturarealer må legges til grunn for både for statlig og kommunal virksomhet. I tillegg til å utvikle og tilby nødvendig verktøy til kommunenes arbeid med arealforvaltning, må det også stilles krav til kommunene om å bruke disse, og målet om å stanse tap av natur må gjelde alle kommuner.

Utbygging av fornybar energi

Å forene klimamål med stans av tap av natur er utfordrende. Utbygging av fornybar energi, som vindkraft og vannkraft, fører til nedbygging av naturområder og kan skade sårbare arter og hele økosystemer, noe som står i konflikt med naturbevaring. I tillegg fragmenterer utbygging habitater og landskap, noe som i stor grad svekker økosystemenes evne til å tilpasse seg klimaendringer. Dette går imot målene om å bevare økologiske funksjonsområder. Mens klimamålene i praksis forutsetter rask handling, så krever

naturbevaring langsiktig planlegging. Rask utbygging kan derfor påføre naturen unødig store og irreversible skader. Dersom naturtapet skal stanses og reverseres må natur prioriteres.

Regjeringen understreker behovet for lokal medvirkning for å sikre bærekraftige løsninger. Lokal medvirkning er avgjørende, men ikke tilstrekkelig for å gjøre gode valg.

Vassdragsvernet er viktig for å sikre et representativt utvalg av vassdragsnaturen. Kraftutbygging er i utgangspunktet ikke forenelig med verneverdiene i vassdraget, og all utbygging av vannkraft vil ha påvirkning av vassdragsnaturen. Kraftutbygging i vernede vassdrag for å redusere flomfare vil i de fleste tilfeller underminere verneformålet. Vernede vassdrag er unike naturområder hvor naturlig flodynamikk spiller en viktig rolle. Det må være et mål å ivareta de siste restene av tilnærmet intakte vassdrag og de verdiene som ligger til grunn for vernet, samtidig som en beskytter lokalsamfunn gjennom mer naturbasert flomforebygging for å redusere fare for flomskade på bebyggelse og infrastruktur.

Restaureringstiltak

Det er et stort behov for naturrestaurering, eksempelvis for vassdrag, for å gjenåpne trekkruiter og trekkpassasjer for villreinen, restaurering av myr og våtmark. I tillegg kommer Oslofjorden der tiltaksplanen må følges opp.

Uten et krafttak for naturrestaurering vil det ikke være mulig å nå målet som er satt i naturavtalen for Norge sin del. Stortinget må gi klare signaler til regjeringen om at restaurering må prioriteres høyere.

Bekjempelse av fremmede arter

NJFF slutter seg til strategien om at det er enklere og koster mindre å forhindre at arter kommer inn til landet enn å bekjempe dem etter at de er her.

Det er viktig å ha et bekjempelsesarbeid for arter som er her. Avslutning av et omfattende bekjempelsesarbeid av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* nærmer seg. For villaksen er det svært gode nyheter, og understreker viktigheten av å opprettholde innsatsen over tid.

Når det gjelder pukcellaks, vil det kreve omfattende innsats i overskuelig framtid for å holde denne arten på et nivå som våre ville laksebestander kan leve med. Det er ressurskrevende både med hensyn til behovet for økonomisk støtte over statsbudsjettet, men også i form av betydelig innsats i en rekke vassdrag, spesielt i Finnmark.

NJFF anmoder om at Stortinget understreker viktigheten av å ha en aktiv bekjempelse av fremmede arter.

Forvaltning og bruken av villlevende arter (jakt og fiske)

Jakt og fiske er høstingsaktiviteter som har lange tradisjoner. Jegere og fiskere er bevisste på at de høstbare artene må sees i sammenheng med funksjonen i økosystemet de lever i, og forvaltning av leveområder er viktig. Kunnskapsbasert forvaltning er nøkkelen til bærekraftig høsting. Forskning og overvåking må styrkes. Det må legges til rette for jegeres og fiskeres deltakelse i takseringer mm for å bidra til kunnskapsgrunnlaget.

Tap av natur påvirker også de høstbare bestandene og deres leveområder. En bærekraftig forvaltning av naturen og de høstbare artene er en forutsetning også for næringsutvikling.